

ISO 26000

SOCIAL RESPONSIBILITY

Упознајте ISO 26000

Ова брошура пружа основне информације у вези са међународним стандардом ISO 26000:2010, *Упутство о друштвеној одговорности*, који се примењује на добровољној основи. Замишљена је као први корак у пружању помоћи свим врстама организација, како из јавног тако и из приватног сектора, у погледу размаграња примене стандарда ISO 26000 којим се остварују предности од пословања на друштвено одговоран начин.

ISO – Међународна организација за стандардизацију

ISO има 163* чланице које представљају национална тела за стандардизацију из великих и малих земаља, индустријски развијених, земаља у развоју и земаља у процесу транзиције из свих региона света. Портфолио Међународне организације за стандардизацију са преко 18400* стандарда пружа пословним субјектима, влади и друштву практичне алате за све три димензије одрживог развоја: економску, еколошку и друштвену.

ISO стандарди дају позитиван допринос свету у коме живимо. Они олакшавају трговину, шире знања и иновативни напредак у погледу технологија и размењују добре праксе управљања и оцене усаглашености.

ISO стандарди пружају решења и остварују предности за готово све делатности, укључујући пољопривреду, грађевину, машинство, производњу, дистрибуцију, транспорт, медицинске уређаје, информационе и комуникационе технологије, животну средину, енергетику, управљање квалитетом, оцену усаглашености и услуге.

ISO доноси само оне стандарде у вези са којима постоје јасни захтеви тржишта. Рад у вези са тим обављају стручњаци из дате области који су непосредно ангажовани из оних сектора индустрије, технике и пословне делатности који су идентификовали потребу за одређеним стандардом и који ће га након доношења користити. Овим стручњацима могу се придружити и други експерти са одговарајућим знањем, као што су представници владиних агенција, лабораторија за испитивање, удружења потрошача и академске заједнице, као и међународних владиних и невладиних организација.

Међународни ISO стандард представља глобални консензус о најновијим достигнућима која су предмет тог стандарда.

* Закључно са септембром 2010. године.

Зашто је друштвена одговорност значајна?

Организације широм света и њихове интересне стране све више постају свесне потребе за друштвено одговорним понашањем и предностима које из тога произлазе. Циљ друштвене одговорности је да допринесе одрживом развоју.

Учинак организације у односу на друштво у којем делује, као и њен утицај на животну средину, постао је пресудан део мерења њеног свеобухватног учинка и њене способности за континуирано ефективно деловање. То је делом одраз растућег препознавања потребе да се обезбеди здрав екосистем, социјална једнакост и добро управљање организацијом. Дугорочно гледано, све активности организације зависе од здравља свих екосистема на свету. Различите интересне стране придају много већу пажњу својим организацијама и помно их посматрају.

Које предности се могу остварити применом стандарда ISO 26000?

Перцепција организације и чињенице у вези са њеним учинком у погледу друштвене одговорности могу, између осталог, утицати на:

- Конкурентску предност
- Репутацију
- Способност привлачења и задржавања запослених или чланова, купаца, клијената или корисника
- Одржавање морала, посвећености и продуктивности запослених
- Став инвеститора, власника, донатора, спонзора и финансијске заједнице
- Однос са компанијама, владама, медијима, добављачима, колегама, корисницима и заједницом у оквиру које се обавља делатност.

Ко може имати користи од стандарда ISO 26000 и на који начин?

ISO 26000 обезбеђује упутства за све врсте организација, без обзира на њихову величину и место на коме се налазе, у вези са:

1. Појмовима, терминима и дефиницијама који се односе на друштвену одговорност
2. Позадином, трендовима и карактеристикама друштвене одговорности
3. Принципима и праксама који се односе на друштвену одговорност
4. Кључним темама и питањима друштвене одговорности
5. Интегрисањем, применом и промовисањем друштвено одговорног понашања у оквиру организације и, преко њене политике и праксе, у сфери њеног утицаја
6. Идентификовањем и ангажовањем интересних страна
7. Саопштавањем посвећености, перформанси и других информација у вези са друштвеном одговорношћу.

ISO 26000 има за циљ да помогне организацијама у доприношењу одрживом развоју. Намера је да их подстакне да учине и више од онога што подразумева само поштовање закона, с обзиром на то да је усклађеност са законом основна обавеза сваке организације и кључни део њене друштвене одговорности. Његов циљ је да промовише опште разумевање у области друштвене одговорности, као и да се допуне, али не и да се замене други инструменти и иницијативе у вези са друштвеном одговорношћу.

Препоручује се да приликом примене ISO 26000 организација узме у обзир друштвене, еколошке, правне, културне, политичке и организационе различитости, као и разлике у погледу економских услова, а да у исто време буде доследна међународним правилима понашања.

Није намењен за сертификацију

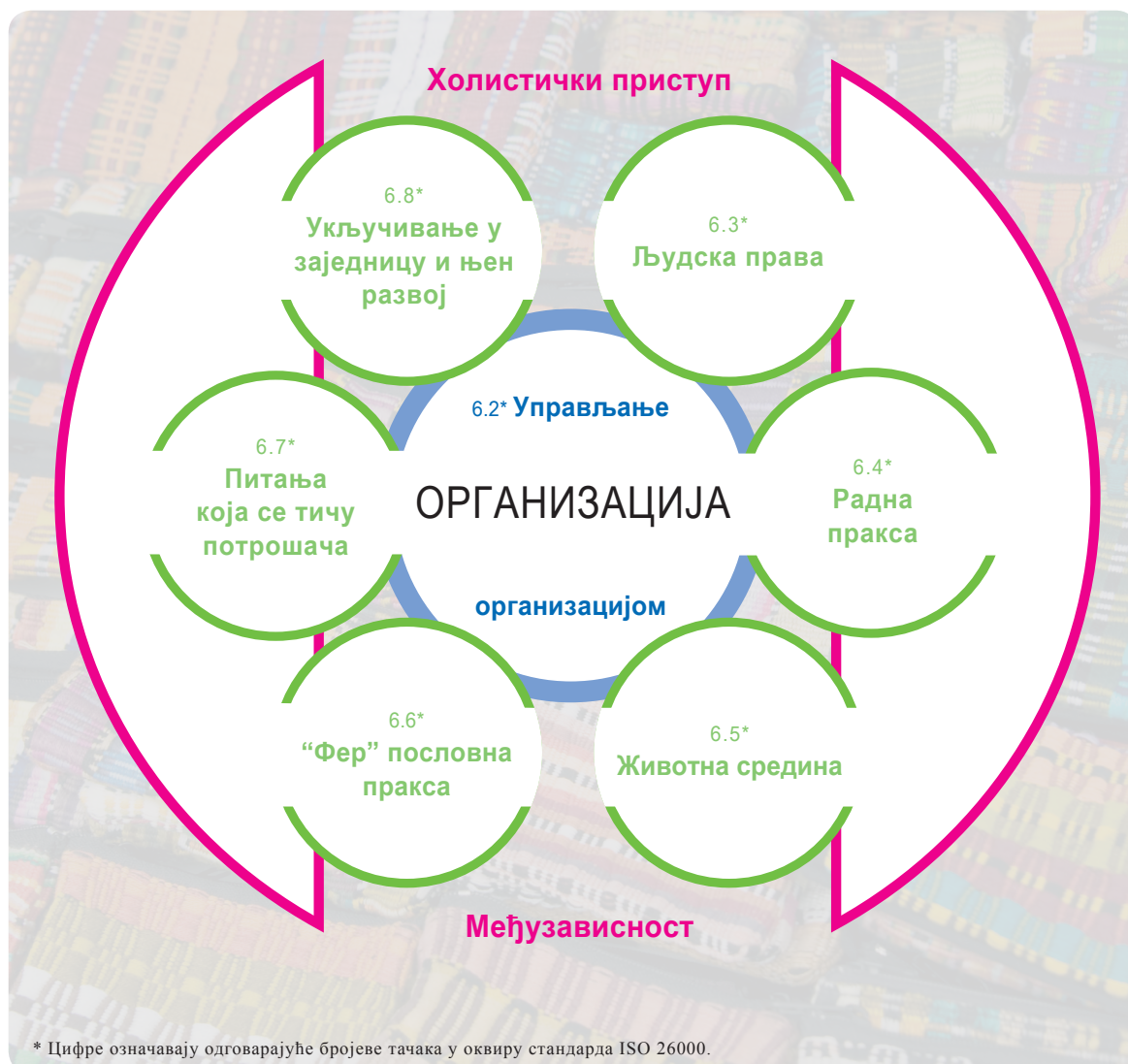
ISO 26000 није стандард за систем менаџмента. Он није намењен нити је одговарајући за потребе сертификације или регулаторну, односно уговорну употребу. Свака понуда за сертификацију према ISO 26000 или свака изјава о сертификацији према ISO 26000 било би погрешно тумачење намере и сврхе, као и злоупотреба овог међународног стандарда. С обзиром на то да стандард ISO 26000 не садржи захтеве, свака врста сертификације у том смислу не би представљала доказ о усаглашености са овим међународним стандардом

Шта тачно садржи стандард ISO 26000?

Стандард ISO 26000 упућује на седам кључних тема друштвене одговорности које су дефинисане у самом стандарду и приказане у графикону који следи. Цифре се односе на одговарајуће тачке стандарда.

Друштвена одговорност: 7 кључних тема

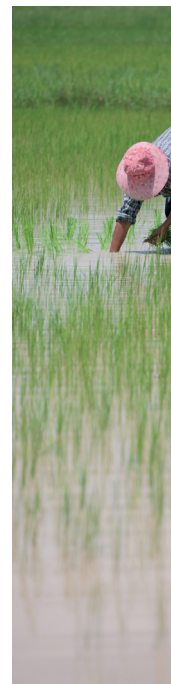
Преглед стандарда ISO 26000

Наслов тачке	Број тачке	Опис садржаја тачке
Предмет и подручје примене	Тачка 1	Дефинише предмет и подручје примене ISO 26000 и идентификује одређена ограничења и изузимања.
Термини и дефиниције	Тачка 2	Идентификује и дефинише кључне појмове који су од суштинске важности за разумевање друштвене одговорности и за коришћење овог међународног стандарда.
Разумевање друштвене одговорности	Тачка 3	Описује важне факторе и услове који су утицали на развој друштвене одговорности и који настављају да утичу на њену природу и праксу. Такође је описан концепт саме друштвене одговорности – шта она значи и како се примењује на организације. Ова тачка обухвата упутства за коришћење ISO 26000 у малим и средњим организацијама.
Принципи друштвене одговорности	Тачка 4	Уводи и објашњава принципе друштвене одговорности.
Препознавање друштвене одговорности и ангажовање интересних страна	Тачка 5	Односи се на две праксе друштвене одговорности: када сама организација препознаје друштвену одговорност и када друштвену одговорност препознају и око тога се ангажују интересне стране. Тачка даје упутства о односу између организације, њених интересних страна и друштва, о препознавању кључних тема и питања друштвене одговорности и о сфери утицаја организације.
Упутство о кључним темама друштвене одговорности	Тачка 6	Објашњава кључне теме и питања у вези са њима која се односе на друштвену одговорност. За сваку кључну тему дате су информације о њеном предмету и подручју примене, вези са друштвеном одговорношћу, повезаним принципима и разматрањима, као и повезаним радњама и очекивањима.
Упутство о интегрисању друштвене одговорности кроз организацију	Тачка 7	Даје упутство за практичну примену друштвене одговорности у организацији. То обухвата упутство које се односи на: разумевање друштвене одговорности организације, интегрисање друштвене одговорности кроз организацију, комуникацију која се односи на друштвену одговорност, побољшавање кредибилитета организације у погледу друштвене одговорности, преиспитивање напретка и побољшање перформанси и вредновање добровољних иницијатива у вези са друштвеном одговорношћу.
Примери добровољних иницијатива и алата који се односе на друштвену одговорност	Прилог А	Представља неискрпан списак добровољних иницијатива и алата који се односе на друштвену одговорност, а баве се аспектима једне или више кључних тема или интегрисањем друштвене одговорности кроз организацију.
Скраћенице	Прилог Б	Садржи списак скраћеница које се користе у ISO 26000.
Библиографија		Обухвата позивања на ауторитативне међународне инструменте и ISO стандарде који се помињу у тексту ISO 26000 као изворни материјал.

Кључне теме и питања друштвене одговорности из ISO 26000

Кључне теме и питања	Везе са подтачкама
Кључна тема: Управљање организацијом	6.2
Кључна тема: Људска права	6.3
Питање 1: Процена стања (“Due diligence”)	6.3.3
Питање 2: Ризици у вези са људским правима	6.3.4
Питање 3: Избегавање саучесништва	6.3.5
Питање 4: Решавање жалби	6.3.6
Питање 5: Дискриминација и осетљиве групе	6.3.7
Питање 6: Грађанска и политичка права	6.3.8
Питање 7: Економска и социјална права и права која се односе на културу	6.3.9
Питање 8: Основни принципи и права у вези са радом	6.3.10
Кључна тема: Радна пракса	6.4
Питање 1: Запослење и радни односи	6.4.3
Питање 2: Услови рада и социјална заштита	6.4.4
Питање 3: Социјални дијалог	6.4.5
Питање 4: Здравље и безбедност на раду	6.4.6
Питање 5: Развој људи и обука на радном месту	6.4.7
Кључна тема: Животна средина	6.5
Питање 1: Превенција загађења	6.5.3
Питање 2: Одрживо коришћење ресурса	6.5.4
Питање 3: Ублажавање климатских промена и адаптација	6.5.5
Питање 4: Заштита животне средине, биодиверзитет и обнова природних станишта	6.5.6
Кључна тема: „Фер“ пословна пракса	6.6
Питање 1: Борба против корупције	6.6.3
Питање 2: Одговорно политичко учешће	6.6.4
Питање 3: Здрава конкуренција	6.6.5
Питање 4: Промовисање друштвене одговорности у ланцу вредности	6.6.6
Питање 5: Поштовање својинских права	6.6.7

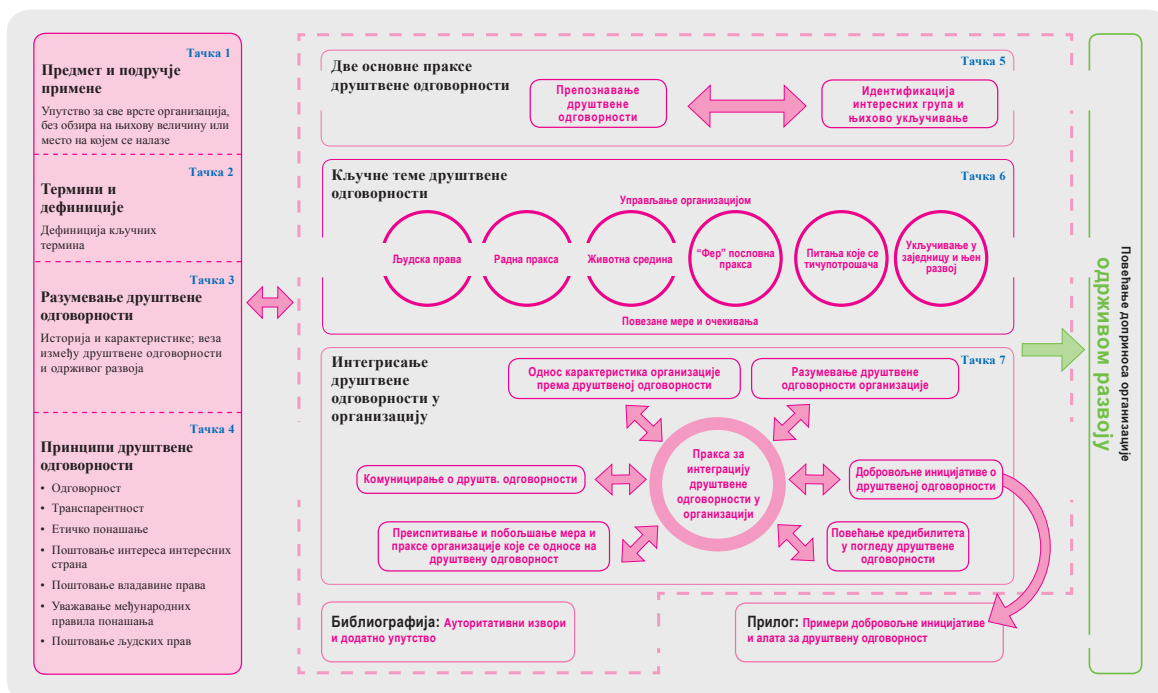

Кључне теме и питања	Везе са подтачкама
Кључна тема: Питања која се тичу потрошача	6.7
Питање 1: „Фер“ маркетинг, непристрасне информације и информације засноване на чињеницама и „фер“ праксу уговарања	6.7.3
Питање 2: Заштита здравља и безбедности потрошача	6.7.4
Питање 3: Одржива потрошња	6.7.5
Питање 4: Услуга за потрошаче, подршка, и решавање жалби и спорова	6.7.6
Питање 5: Заштита и приватност података о потрошачима	6.7.7
Питање 6: Приступ основним услугама	6.7.8
Питање 7: Образовање и свест	6.7.9
Кључна тема: Укључивање у заједницу и њен развој	6.8
Питање 1: Укључивање у заједницу	6.8.3
Питање 2: Образовање и култура	6.8.4
Питање 3: Отварање нових радних места и развој вештина	6.8.5
Питање 4: Развој и приступ технологији	6.8.6
Питање 5: Богатство и стварање прихода	6.8.7
Питање 6: Здравље	6.8.8
Питање 7: Улагање у друштво	6.8.9

Шематски приказ стандарда ISO 26000

Следећи графикон даје преглед стандарда ISO 26000 и има за циљ да помогне организацијама у разумевању односа између различитих тачака стандарда.

На који начин организација треба да приступи примени ISO 26000?

Након разматрања карактеристика друштвене одговорности и њене повезаности са одрживим развојем (тачка 3), препоручује се да организација размотри принципе друштвене одговорности који су описани у тачки 4. Приликом спровођења друштвено одговорног понашања, организације треба да поштују и имају у виду те принципе, али и принципе који су својствени свакој од кључних тема (тачка 6).

Пре анализирања кључних тема и питања друштвене одговорности, као и свих повезаних мера и очекивања (тачка 6), организација треба да размотри две основне праксе друштвене одговорности: препознавање сопствене друштвене одговорности у оквиру своје сфере утицаја и идентификовање и ангажовање интересних страна (тачка 5).

Након што разуме ове принципе и утврди кључне теме и значајна питања друштвене одговорности, организација треба да тежи да кроз своје одлуке и активности интегрише друштвену одговорност користећи упутство које је дато у тачки 7. То подразумева праксе као што су: интегрисање друштвене одговорности у сопствену политику, организациону културу, стратегије и делатности; изградња интерне компетентности у погледу друштвене одговорности; интерна и екстерна комуникација о друштвеној одговорности и редовно преиспитивање мера и пракси које се односе на друштвену одговорност.

Даља упутства о кључним темама и праксама интегрисања друштвене одговорности доступна су из ауторитативних извора (библиографија) и из различитих добровољних иницијатива и алата (неки општи примери приказани су у Прилогу А).

Контакт:

Национална чланица ISO-а

Стевана Бракуса 2, 11030 Београд

www.iss.rs

Када су у питању приступ и спровођење друштвене одговорности, свеобухватни циљ сваке организације треба да буде максимално повећање сопственог доприноса одрживом развоју.

Где можете набавити стандард ISO 26000 и друге информације

- ISO 26000 можете поручити код националног тела за стандардизацију које је члан ISO-а, преко Интернет-странице www.iso.org/isomembers. Такође, поруџбину можете извршити и преко Интернет-продавнице која се налази на www.iso.org
- Чланице ISO-а представљају тачке контакта за све даље информације у вези са ISO 26000. Одређени број чланица у понуди има организовање обука, односно пружање кратких упутстава у вези са стандардом.
- Пратећа бесплатна брошура *Преглед пројекта ISO 26000 (ISO 26000 project overview)* доступна је код свих националних тела за стандардизацију и код Централног секретаријата ISO-а на електронској адреси sales@iso.org
- Погледајте и почетну страну ISO www.iso.org и кликните на део “Management and leadership standards”. Овој брошури и *Прегледу пројекта ISO 26000* може се бесплатно приступити у HTML и PDF формату на страни www.iso.org/sr
- Магазин ISO Focus+ : www.iso.org/isofocus+

Међународна организација за стандардизацију (ISO)

Централни секретаријат ISO-а

1, chemin de la Voie-Creuse

Case postale 56

CH - 1211 Genève 20

Швајцарска

www.iso.org

© ISO, 2010, ISBN 978-92-67-10538-3